

MEÄN VÄYLITTEN JA IHMISTEN PUOLESTA

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Turtola 5. kesäkuuta 2014

mmv@eduskunta.fi

Viite : MMM2014-00567, perusmuistio 4.6.2014 OB ja ICES neuvonanto 30.5.2014

Asiantuntijakuuleminen 6.6.2014 Itämeren kalastusmahdollisuuksista v. 2015

Tornio-Muoniojokiseura ry ottaa kantaa vain Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohenkalastukseen. Lausumme meille eilen esitetyn aineiston pohjalta seuraavaa:

Siirtyminen kantakohtaiseen kalastukseen esiintyy ICES:n neuvonannossa. On hyödyllistä pohdita kantakohtaisen kalastuksen etuja suhteessa kaikkiin seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

Biologia – kantakohtainen kalastus

Oikeudenmukaisuus – kantakohtainen kalastus

Taloudellisuus – kantakohtainen kalastus

Maksimi biomassa – kantakohtainen kalastus

Lohenkalastuskulttuuri – kantakohtainen kalastus

Hallinto – kantakohtainen kalastus

Laki – kantakohtainen kalastus, YKP, merilaki (UNCLOS)

Itämeren lohenkalastuksesta yleensä

Itämeren lohenkalastus ei ole tapahtunut biologisen kestävyuden, oikeudenmukaisuuden, taloudellisuuden tai kansainvälisen lain mukaan, vaan on ollut kalastusta saavutettujen etujen perusteella. Lohen kalastusmahdollisuudet on jaettu Itämeren maiden kesken kylvetyn lohen haravointiin avomerellä aikana, jolloin luonnonlohella ei katsottu olevan mitään merkitystä.

Itämeren kalastusjärjestelyjä ei ole lohen osalta muutettu, vaikka EU ja sen jäsenmaat ratifioivat kansainvälisen YK:n merioikeusyleissopimuksen ja sen myötä sitoutuivat kutuvaltioperiaatteen.

Unionin uusi yhteinen kalastuspolitiikka (YKP) antaa toivoa monilta osin.

Yhteisessä kalastuspolitiikassa sovelletaan kalastuksenhoitoon ennalta varautuvaa lähestymistapaa, ja politiikalla pyritään varmistamaan, että meren elollisia luonnonvaroja hyödynnetään siten, että pyydettyjen lajien kannat palautetaan kestäväen enimmäistuoton mahdollistavia tasoja suuremmiksi ja pidetään niillä tasoilla. MMM käyttää usein, kuten 4.6. muistiossaan ilmaisua ”MSY tilassa tai lähellä sitä”. On huomattava, että YKP määrää kannat palautettavaksi kestäväen enimmäistuoton tasoja suuremmiksi.

Miksi lohikiintiö etuoikeutettuna merikalastukseen?

Lohen merikalastuskiintiö on poikkeus verrattuna muihin kaloihin, koska lohi on jokista luonnonvaraa, jota on perinteisesti kalastettu kaikissa maissa joista ja jokisuista.

Kansainvälisen merentutkimusneuvoston neuvo kalastusmahdollisuuksista on suositus sen arvioimiseksi minkä verran kutakin kalakantaa kestää merikiintiöin kalastaa. ICES on jäsenmaiden merellinen järjestö, eikä sillä ole toimivaltaa arvioida merikalastuksen suhdetta jokikalastukseen. Vuosi toisensa jälkeen ICES neuvoo kuinka monta lohta Itämeren sekaparvista kestää kalastaa. Muutamissa lauseissa tuodaan esille kantakohtaisen kalastuksen välttämättömyys. Tutkijat ovat silti joka vuosi mahdollottoman tehtävän edessä, kun maksajat, jäsenmaat, vaativat kiintiötä lohen sekakantakalastukselle, vaikka biologiset, sosiaaliset, taloudelliset, omistus, hallinnolliset ja laillisuuskysymykset puoltaisivat paluuta kantakohtaiseen kalastukseen. Lohikiintiöneuvoa on arvioitava maksajan merinäkökulmana, vaikka ICES:n työ ansaitsee sinänsä suuren arvostuksen.

Tieteessä on laajasti hyväksytty periaate, jossa sekaparvista kalastettaessa kiintiö on asetettava heikoimpien kantojen mukaan. ICES:n numeerinen neuvo on tieteen ja merellisen edunvalvonnan kompromissi. ICES:n neuvo päättyy 116.000 lohen totaalikuolevuuteen ammattikalastuksen seurauksena. Kalastuskiintiön määrittämiseksi ICES ei nyt esitä omaa lukuaan, vaan viittaa viime vuoden 2013 tietoihin sivusaaliista, hävikistä, raportoimattomasta kalastuksesta ja väärin raportoidusta kalastuksesta. Kun kuolleisuusluvusta vähennetään v. 2013 luvut, kokonaiskiintiöksi saadaan 78.880 lohta, käytännössä sama asia kuin ICES:n ja STECF:n neuvo vuoden 2014 kalastusmahdollisuudeksi.

Sivusaalis ja virheellisesti raportoitu saalis voivat olla isompia tai pienempiä kuin vuonna on 2013 todettu. Arvio niistä on asetettava Rion sopimuksen varovaisuusperiaatetta noudattaen esim. 15% suuremmaksi kuin 2013, koska saaliissa on häviämisuhanalaisia lohikantoja. Näin kiintiöksi saadaan 73.000 lohta mikä on Suomen virallisen kannan mukaisesti lähellä tieteellistä neuvoa. MMM:n muistiossa esitetty haarukka 79.000 – 116.000 lohta on varsinkin ylärajaltaan epärealistinen ja on tehty merikalastuksen etua painottaen. **Tornio-Muoniojokiseura ry esittää pääaltaan ja Pohjanlahden lohikiintiöksi 73.000 lohta. Jokiseura edellyttää, että jatkossa merikalastuksen etuoikeus puretaan.**

Lohen sekakantakalastuksen hallinta on niin vaikea prosessi, että edes ICES ei neuvonannossaan 30.5.2014 tiedä, mitä Euroopan komissio kolme vuotta aiemmin esittämällään $F=0,1$ kalastuskuolevuusluvulla tarkoittaa, vaan aprikoi komission mahdollista tarkoituserää a- ja b- vaihtoehdolla. Skenaariot paljastavat sen, että komission esittämä kalastuskuolevuusluku on summittainen. Tieteellinen luku sekakantakalastukselle on 0%. Näin vaikeasta hallinnosta on perusteltua hankkiutua eroon. Lohen sekaparvikalastus on mahdoton hallittavaksi ja se on lopetettava mahdollisimman nopeasti. Uusi unionin perusasetus antaa siihen mahdollisuuden.

Suhteellisen vakauden periaate esteenä järkiperaisille valinnoille.

MMM on keskustellut muutaman jäsenvaltion kanssa mm. kutuvaltioperiaatteesta. Esimerkiksi Puola ja Tanska kalastavat toisten varannosta, joten on päivän selvää, että ne eivät suosiolla luovu viljelylohen pyynnillään saavuttamistaan eduista, vaikka ne selvästi ovat vastoin merilain artiklan 66 tarkoitusta. Tähän ei tietystikään pidä tyytyä, vaan on edettävä asian vaatimiin menettelyihin.

Suomen on tehtävä tiettäväksi, että asia tullaan viemään merilaissa ilmoitetun oikeusistuimen ratkaistavaksi, ellei EU vapaaehtoisesti aio noudattaa merilakia. Suomi ei voi olla mukana sellaisessa Euroopan Unionissa, joka rikkoo kansainvälistä lakia.

EDELLÄ OLEVAN PERUSTEELLA jokiseura vaatii lohen osalta selkeämpiä toimia kantakohtaiseen kalastukseen siirtymisessä – 4 vahvaa argumenttia merikiintiöiden muuttamiseksi lohen osalta:

YKP:n Artikla 16§: *Kun on tieteellistä näyttöä siitä, että tietyn kannan osalta vahvistetut kalastusmahdollisuudet ovat selvästi epäsuhdassa kannan todelliseen tilaan nähden, jäsenvaltiot, joilla on välitön hallinnointietu asiassa, voivat toimittaa komissiolle perustellun pyynnön, että se tekisi ehdotuksen ristiriidan lieventämiseksi.* Tämä artikla soveltuu nimenomaan lohenkalastukseen, koska alkuperävaltioilla on Rion sopimuksen, merilain (UNCLOS) ja elinympäristödirektiivin perusteella erityinen vastuu ja oikeus anadromisiin kalakantoihinsa.

Merilain kutuvaltioperiaate artiklassa 66. Merilain 192 artikla sisältää puolestaan pakonomaisten velvoittavuuden: *"States have the obligation to protect and preserve the marine environment"*. Ratifioitu sopimus ei jätä harkinnanvaraa sen noudattamiseen merilakina, The Law of the Sea.

On huomattava, että Rion sopimus ottaa kantaa myös luonnonvarojen käyttöön perinnekulttuurin mukaisesti.

Jokivarsien lohenkalastus on jokivartisille omistuksellinen perusoikeus.

Lohenkalastus on ankkuroitunut jokivarsien talonpojille vuosituhannen aikana tavalla, jota turvaa perustuslain 15§ ja unionin perusoikeuskirjan 17§ omaisuuden suoja. Lohisaa- liista 2/3 osaa on kalastettu kautta historian jokikalastuksena. Tanskalaiset aloittivat avomerikalastuksen 1940-luvulla. Suomi meni virheellisesti mukaan avomeripyynntiin, eikä puolustanut jokipyynnin perinteisiä ja laillisia oikeuksia. Suomen myötävaikutuksella jokisaaliin osuus pudotettiin 2/3 osasta 2,5 prosenttiin. Jokikalastus käytännössä kiellettiin merikalastuksen eduksi ilman mitään vahingonkorvauksia kärsivälle osapuolelle. Tämä problematiikka täytyy ensin ymmärtää kotimaassa ja avata keskustelut vasta sitten vääryyksien korjaamiseksi. Miksi Suomi ei käytä tätä raskasta asettaan? Onko pelkona, että kalastus voisi palautua takaisin jokivarsiin?

Suomen ja Ruotsin ei tarvitsisi olla osana pyöreän pöydän neuvotteluita jos maat käyttäisivät kansalaistensa omistusargumenttia. Neuvottelut siirtyisivät suorakaiteenmuotoiseen pöytään, jossa omistajat ohjattavat puhetta.

Kunnioitavasti

Kalervo Aska

jokiseura@tornionjoki.fi www.jokiseura.fi